2. Re|Shaping Policies for Creativity: Addressing culture as a global public good// UNESCO. URL: https://www.unesco.org/en/reshaping-creativity-reports (дата звернення: 28.03.2026).
3. Data on the cultural sector // European Commission. URL: https://culture.ec.europa.eu/policies/selected-themes/data-on-the-cultural-sector (дата звернення: 28.03.2026).
4. Creative industries generated 4.2% of value added of the Ukrainian economy in 2020 // Cabinet of Ministers of Ukraine. URL: https://www.kmu.gov.ua/en/news/u-2020-roci-kreativni-industriyi-zgeneruvali-42-dodanoyi-vartosti-ukrayinskoyi-ekonomiki (дата звернення: 28.03.2026).
5. Cultural and Creative Sectors in Ukraine: Resilience, Recovery, Integration with the EU. 2024// Cultural Relations Platform. URL: https://www.cultureinexternalrelations.eu/2024/07/30/download-our-report-cultural-and-creative-sectors-in-ukraine-resilience-recovery-integration-with-the-eu/ (дата звернення: 28.03.2026).
6. New opportunities and challenges for cultural industries in the digital environment// UNESCO. URL: https://www.unesco.org/reports/reshaping-creativity/2022/en/new-opportunities-challenges-inclusive-cultural-creative-industries-digital-environment (дата звернення: 28.03.2026).

УДК 008:338.46:316.7

КУЛЬТУРНІ ТА КРЕАТИВНІ ІНДУСТРІЇ В ОПТИЦІ РОЗВИТКУ АРХІВНОЇ СПРАВИ

Беззуб В.С., здобувач вищої освіти
Науковий керівник: Копієвська О.Р. доктор культурології, професор, професор кафедри сценічного мистецтва і культури
Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: архівна справа, культурні та креативні індустрії (ККІ), цифровізація, креативна трансформація.

Сучасний етап розвитку глобального суспільства характеризується зміщенням акцентів від сировинної економіки до економіки знань та вражень. У цьому контексті культурні та креативні індустрії (ККІ) стають не лише джерелом економічного зростання, а й фундаментальним інструментом формування соціальної згуртованості та міжкультурного діалогу.

Культурна трансформація XXI століття вимагає нових підходів до виробництва, дистрибуції та споживання культурного продукту, архівного зокрема. В своїх наукових працях Копієвська О.Р. зазначає, що культурна складова національного інтересу складається з різних видів діяльності і

практик [2], які активно трансформуються під впливом різних глобальних впливів та викликів, серед яких особливе місце належить розвитку креативних індустрій [3].

Культурні та креативні індустрії у контексті розвитку архівної справи постають як динамічне середовище переосмислення, актуалізації та популяризації документальної спадщини. Архіви перестають функціонувати виключно як інституції збереження, натомість набувають рис відкритих платформ для інтерпретації, комунікації та творчого виробництва.

Українські вчені наголошують, що «в епоху цифрових технологій архіви як установи, що зберігають пам'ять, не втратитимуть свої функції, які все ж необхідно трансформувати з огляду на об'єктивну потребу пристосовуватися до змін у технологічній і соціальній сферах та державному управлінні» [1, с.150].

У цій оптиці архівна справа інтегрується в ширший культурний процес через кілька ключових векторів. По-перше, відбувається цифрова трансформація архівів, що забезпечує доступність матеріалів і створює передумови для їх використання у дизайні, кіно, медіаарті, видавничій справі. По-друге, архіви стають ресурсною базою для креативних практик - від документального кіно до інтерактивних виставок і сторітелінгу. По-третє, формується новий тип взаємодії з аудиторією, де користувач виступає не лише споживачем, а й співтворцем культурного продукту.

Цифрова трансформація в архівній справі, прискорена глобальними викликами останніх років, визначила нові перспективи ККІ. Використання блокчейн-технологій та NFT відкриває нові горизонти для монетизації інтелектуальної власності, захищаючи права авторів у децентралізованому світі. Водночас постає питання етики використання штучного інтелекту в креативному процесі. ШІ стає інструментом-помічником, що дозволяє обробляти величезні масиви архівних даних, створюючи нові форми.

Нові форми в архівній справі пов'язані з переходом від традиційного збереження документів до їх активного використання, інтерпретації та включення у сучасні культурні процеси. Архіви дедалі більше функціонують як відкриті, динамічні платформи, що поєднують технології, творчість і комунікацію.

До ключових нових форм можна віднести: цифрові архіви та онлайн-платформи (оцифрування фондів і створення відкритих баз даних забезпечують широкий доступ до матеріалів.); інтерактивні архівні проєкти (виставки, мультимедійні інсталяції, VR/AR-рішення дозволяють «зануритися» в історичний контекст); архів як простір сторітелінгу (документи, фотографії, аудіо- та відеоматеріали використовуються для створення наративів - у документальному кіно, подкастах, цифрових історіях); партисипативні (учасницькі) архіви (користувачі долучаються до формування архівів: додають власні матеріали, коментують, ідентифікують об'єкти); креативне переосмислення архівів (використання

архівних ресурсів у мистецтві, дизайні, моді, медіа, виникнення практик, так званого «архівного реміксу», коли історичні документи інтегруються в нові культурні продукти).

Особливого значення набуває переосмислення архіву як простору культурної пам'яті та ідентичності. Через креативні індустрії архівні матеріали отримують нове життя, стаючи частиною сучасних наративів, візуальних стратегій та соціокультурних практик. Це сприяє не лише збереженню спадщини, а й її актуалізації у відповідь на виклики часу, зокрема в умовах суспільних трансформацій і війни.

Таким чином, взаємодія культурних і креативних індустрій з архівною справою відкриває перспективи для інноваційного розвитку архівів як активних учасників культурного виробництва та комунікації.

Культурні та креативні індустрії в оптиці розвитку архівної справи дозволило останнім перейти у формат інтерактивного середовища, де користувач може здійснювати пошук, аналіз і навіть ремікс архівного контенту. Архівний матеріал в його креативній інтерпретації стає частиною досвіду, а не лише джерелом інформації і може виступати основою для переосмислення минулого через сучасні форми оповіді. Культурні та креативні індустрії в оптиці розвитку архівної справи сприяють демократизації архівної справи та розширенню колективної пам'яті. Креативна трансформація архівної справи дозволяє використовувати такі сучасні комунікативні платформи, як: соціальні мережі, онлайн-лекції, цифрові виставки, при цьому формувати нові моделі взаємодії з аудиторією і стати активним учасником публічного дискурсу.

Отже, нові форми архівної справи відображають її креативну трансформацію у бік відкритості, демократичності та технологічності, де збереження поєднується з інноваційною інтерпретацією, а минуле - з актуальними культурними креативними практиками.

Список використаних джерел

1. Веремчук, О., Постельжук О. Цифровізація архівних установ: виклики та перспективи збереження національної пам'яті в епоху технологічних трансформацій. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*, 15, 2025, с.142-153. https:// doi.org/10.31866/2616-7654.15.2025.335086

2. Копієвська О.Р. Культурна складова національного інтересу. *Культура і сучасність*: альманах. Київ: Міленіум, 2014. № 1. С. 30–36.

3. Копієвська О. Р. Трансформаційні процеси в культурних практиках України: глобальний, глокальний контекст та локальні особливості (кінець XX – початок XXI ст.) : дис. … д-ра культурології: 26.00.06. Київ, 2018. 487 с.